

LJUBLJANA

KNJIŽNIČARŠKE NOVICE

LJUBLJANA

9

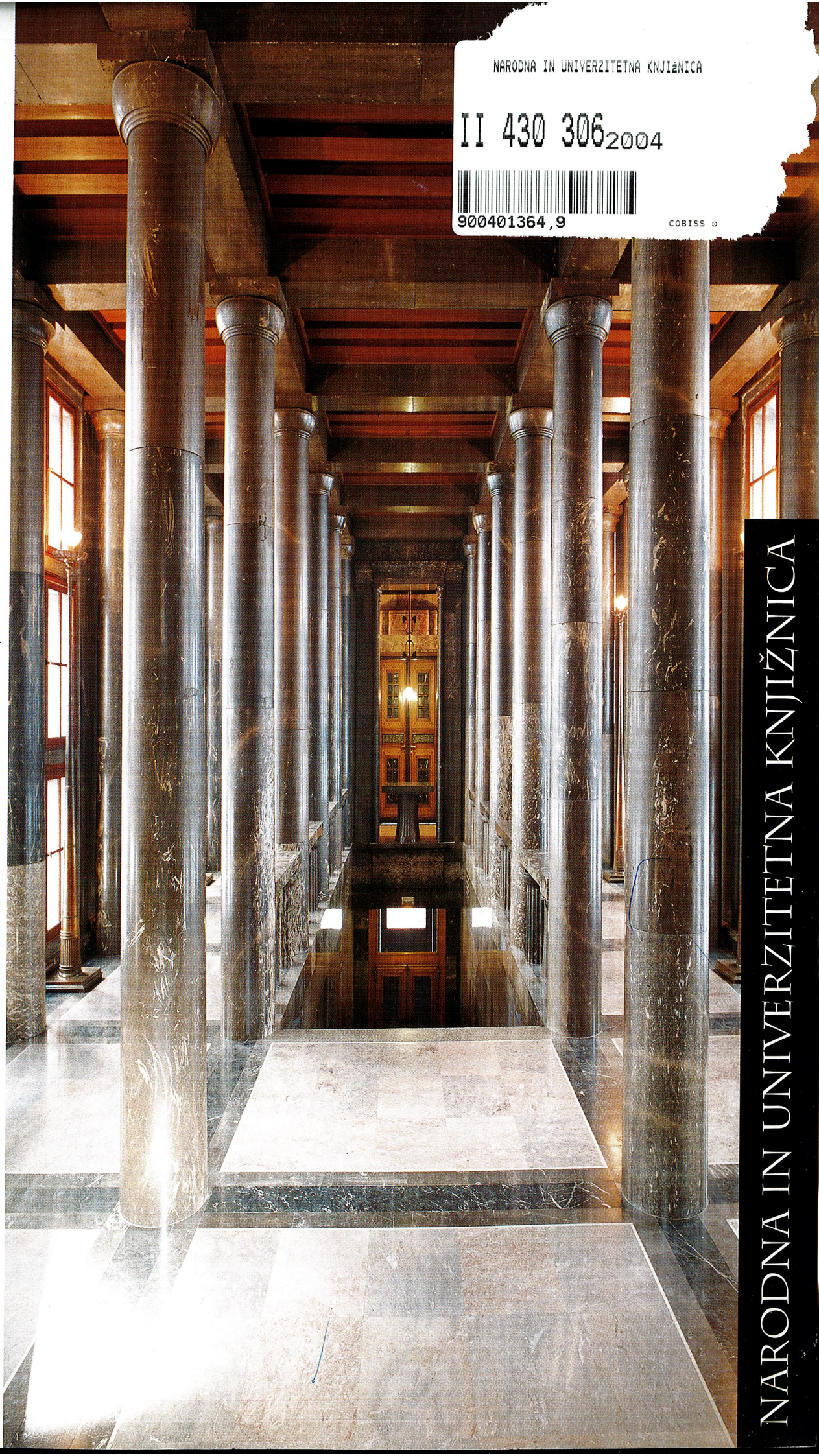
NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIZNICA

II 430 306₂₀₀₄

900401364,9

COBISS S

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA

KNJIŽNIČARSKE NOVICE

september 2004

Knjižničarske novice 14(2004)9
ISSN 0353-9237

Izdala in založila: *Narodna in univerzitetna knjižnica*
Turjaška 1
1000 Ljubljana
telefon (01) 2001 172, 2001 176, 2001 110
<http://www.nuk.uni-lj.si/>

Za knjižnico: *mag. Lenart Šetinc*
Odgovorna urednica: *Helena Drewry*
Uredniški odbor: *dr. Melita Ambrožič, dr. Silva Novljan, dr. Maja Žumer*

Naslovnico oblikoval: *Aleksij Kobal*
Fotografija na naslovnici: *Goran Bertok*
Tisk: Tiskarna Littera picta, d.o.o.

Naklada: 440 izvodov. Naročnino, naročila in odpovedi pošiljajte pisno na naslov uredništva. Prejetih tekstov ne lektoriramo in ne honoriramo. Razmnoževanje ni dovoljeno.

Naslov uredništva: NUK, Informacijski center za bibliotekarstvo, za »Knjižničarske novice«, Turjaška 1, 1000 Ljubljana. Prispevke lahko pošiljate tudi na disketah ali po elektronski pošti: knjiznicarske-novice@nuk.uni-lj.si

MEDNARODNA SREČANJA

KONFERENCA GROUPE DES CARTOTHÉCAIRES DE LIBER (LIBER GdC)

31. avgust – 4. september 2004,
Cambridge (Velika Britanija)

Konferenca Groupe des Cartothécaires de LIBER

(<http://www.kb.nl/infolev/liber/intro.htm>)
je tradicionalno srečanje zaposlenih v kartografskih zbirkah nacionalnih, vladnih in univerzitetnih knjižnicah. Srečanje ima dolgo tradicijo, prvo srečanje je bilo v obliki okrogle mize leta 1978 v Københavnu. Takrat, je podana pobuda o ustanovitvi združenja evropskih kartografskih knjižničarjev po vzoru na podobna združenja v Novem svetu (ZDA, Kanada, Avstralija). Na tej osnovi je bil leta 1980 v Parizu formalno ustanovljen Liber GdC. Ustanovitvene konference se je udeležilo 35 udeležencev iz 9 držav Zahodne, Severne in Južne Evrope. Postavili so osnovne smernice, katere upoštevajo še danes: a) v prijateljski in neformalni atmosferi se izmenjujejo mnenja in izkušnje povezana z nabavo, zaščito, obdelavo, izposajo kartografskega gradiva ter b) izobraževanje kartografskih knjižničarjev. Vsaka država ima svojega predstavnika, ki pripravlja nacionalno poročilo o aktivnostih na področju kartografije v dveletnem obdobju med konferencama. Predstavniki tudi skrbijo za pretok informacij med kolegi svoje države in LIBER GdC.

Leta 1988 sta se konference na Švedskem prvič udeležila predstavnika držav Srednje in Vzhodne Evrope, predstavnika Poljske in Madžarske. V devetdesetih letih 20. stoletja smo se kartografski knjižničarji iz Srednje in

Vzhodne Evrope aktivno pridružili aktivnostim LIBER GdC. Na letošnji konferenci v Cambridgeu je bilo 9 predstavnikov Srednje in Vzhodne Evrope iz 6 držav.

V okviru LIBER GdC delujeta Sekcija za izobraževanje in Sekcija za Srednjo in Vzhodno Evropo. Sekcija za izobraževanje na internet strani <http://www.maps.ethz.ch/gdc-education.html#names> nudi tudi koristne informacije: a) o literaturi in izobraževanju s področja kartografskega knjižničarstva in kartografije na sploh b) kdo je kdo v kartografskem knjižničarstvu v Evropi in c) ostale aktualne zanimivosti delovanja LIBER GdC. Naloga Sekcije za Srednjo in Vzhodno Evropo je vključevanje kartografskih zbirk s tega dela Evrope v delo LIBER GdC.

Letošnja konferenca je bila 14. po vrsti. Udeležilo se je 52 udeležencev iz 18 držav. Tema konference je bila *Kartografske zbirke in GIS ali digitalni podatki – smrt tiskanih kart?*. Konferenca je potekala v prostorih Univerzitetne knjižnice Cambridge. Pozdravnem govoru predsednice Helene Richard iz Bibliothèque Nationale de France je sledilo poslovno srečanje ter poročanje nacionalnih predstavnikov združenja. Temu je sledilo organizirano vodstvo po knjižnici z večstoletno tradicijo.

Naslednji dan je David Cobb iz kartografske zbirke Harvardske univerze v plenarnem predavanju podal splošni pregled uporabe GIS (Geografski Informacijski Sistem) v knjižnicah ter vpliv GIS tehnologije na nabavo in obdelavo v kartografskih zbirkah, nadalje o vplivu na delo s uporabniki ter na dostop do geografskih podatkov na internetu. Predstavil je tudi stanje v kartografski zbirki na univerzi Harvard ter svoje poglede na prihodnost.

Nick Millea je predstavil rezultate raziskave uporabnikov 25 kartografskih zbirk iz 12 držav, ki je potekala od junija do septembra lanskega leta. John Moore je podal kritičen pogled na uporabo digitalnega kartografskega gradiva v univerzitetnih knjižnicah Velike Britanije. Chris Going pa je predstavil moč in uporabnost letalske fotografije. Predstavljeni so bili referati o projektih digitalizacije v Franciji, Estoniji in na Danskem.

Tretji dan konference smo obiskali British Library in Royal Geographic Society.

Zadnji dan konference je Chris Fleet predstavil pilotni projekt uporabe ESRI ARCIMS in internetne kartografije v National Library of Scotland, Henrik Dupon pa projekt Kulturnega atlasa Danske. Na konferenci je bil tudi referat iz Slovenije. Predstavila sem pilotni projekt o uporabi GISa pri predstavitvi različnih zvrsti gradiva na prostorski osnovi. Konferenca se je končala z referatom Lucyne Szaniawske iz Poljske o vključitvi preglednih listov v nacionalno bibliografijo kartografskega gradiva.

Udeleženci konference smo se udeležiti ekskurzije po pokrajini Cambridgeshire. Pokrajina ni značilna za Veliko Britanijo, kajti leži le nekaj metrov nad morsko gladino ter je preprejena z kanali za odvajanje vode. To je bila tudi priložnost za sproščen pogovor ter izmenjavo izkušenj med evropskimi kartografskimi knjižničarji.

Renata Šolar,
Narodna in univerzitetna knjižnica

SPLOŠNE KNJIŽNICE

DAN SLOVENSКИH SPLOŠNIH KNJIŽNIC

D(rzni), s(posobni), s(vetovljanski),
k(ljubovalni)

Eden od ciljev projekta promocije splošnih knjižnic in uvedbe Dneva slovenskih splošnih knjižnic (Dssk) je bil spreminjanje podobe knjižnic v javnosti. Obstajajo številni mednarodni in narodni dnevi, celo tedni, povezani s knjigo, branjem in knjižnicami. Na mednarodni ravni je zanimiv Mednarodni dan šolskih knjižnic, ki poteka od leta 1999 vsak četrti ponedeljek v oktobru pod okriljem IASL (International Association of School Librarianship – www.iasl-slo.org). Vsako leto je izbrana vodilna tema (za leto 2004 »Linking Libraries, Literacy and Learning«), na spletni strani IASL so objavljene priporočilne aktivnosti, povezane z vodilno temo, navodila in pomoč organizatorjem, promocijsko gradivo itd.

Na nacionalni ravni pa vsekakor izstopa ameriški Nacionalni teden knjižnic, ki poteka v mesecu aprilu. Teden organizirajo skupaj ALA (American Library Association – www.ala.org) in ameriške knjižnice: splošne, šolske, akademske in specialne. ALA izbere izhodiščne, vodilne teme, predlaga primerne aktivnosti, izvaja pomoč organizatorjem (na spletni strani je objavljen osnutek enotnega besedila za objavo v medijih), pripravi promocijsko gradivo. Aktivnosti knjižnic so zelo pestre in promocija zelo raznolika in kar tipično ameriško potrošniška. Poceni? Morda. Učinkovito? Zanesljivo!

V preteklih dveh letih so slovenske splošne knjižnice in Sekcija za splošne knjižnice pripravile široko paleto

aktivnosti in z njimi utrdile Dssk v zavesti javnosti. Pa vendarle bi si veljalo zastaviti vprašanje: »Koga naslavlja, komu je pravzaprav namenjen Dssk?« Knjižnicam in knjižničarjem, uporabnikom in neuporabnikom, lokalni oblasti, javnosti? In če vprašamo preprosto podjetniško: »Kdo ima pri celi zadevi dobiček?«

Najprej je Dssk promocija **knjižnic** in njihovih dejavnosti – splošnih knjižnic kot modernih kulturnih, informacijskih, izobraževalnih in socialnih centrov lokalne skupnosti, ki zagotavljajo vire informacij in znanja, potrebnih za življenje, učenje in delo v 21. stoletju. Dssk mora postati promocija **poklica in stroke**. Knjižničarji smo tisti, ki se dinamično in fleksibilno odzivamo na izzive stroke in zahteve lokalne skupnosti in tako gradimo v javnosti podobo splošne knjižnice.

Dssk vsebuje že v svojem imenu slovnično množino – splošne knjižnice. Prav je, da se na ta dan pohvalimo z odlično organizirano **mrežo splošnih knjižnic**, ki je na Slovenskem izvedla vrsto uspešnih in odmevnih lokalnih, regionalnih in nacionalnih akcij in projektov.

Knjižničarji z vsem srcem hrepenimo po zadovoljnih **uporabnikih**. In Dssk je priložnost, da se jim še posebej posvetimo. Pripravljamo številne prireditve, delavnice, branja, srečanja itd. Je pa Dssk tudi imenitna priložnost, da naše uporabnike aktivno vključimo v svoje aktivnosti. Naj na ta dan ponosno pokažejo pripadnost svojim knjižnicam z njihovo promocijo na delovnih mestih, v šolah, na fakultetah, na ulici, v stanovanjskih blokih, na športnih igriščih, na klepetu ob kavi

Toda – po vsemogočnih statistikah je povprečno 24% slovenskega življa tudi uporabnikov knjižnic. Vsi ostali so **neuporabniki**. Prelepo bi bilo ta dan nameniti tudi njim – vsako leto bi s skupno akcijo (koordinator Sekcija

splošnih knjižnic) naredili korak k eni ciljni skupini in jo skušali prepričati, kako usodna je lahko neuporaba knjižnic.

Preostaneta še t. i. **lokalna skupnost in javnost**. To je tista zainteresirana javnost, ki prepozna splošne knjižnice kot pomemben dejavnik stanja duha in kulturnega dometa nekega naroda. In seveda lokalna skupnost z vsemi vpletenimi: lokalno oblastjo in upravo, lokalnimi mediji, lokalnim gospodarstvom in storitvenimi dejavnostmi, izobraževalnimi, kulturnimi in znanstvenimi ustanovami ... Vsi našeti bi morali prav tekmovati za sodelovanje na Dssk, ker bi jim to prineslo ugled in priljubljenost v okolju.

Videti je, da nas je kar precej, ki lahko najdemo v Dssk prav vzpodbudno velik dobiček.

V prvi vrsti pa je razvitost Dssk vendarle odvisna od nas, knjižničarjev, samih: koliko smo drzni, raznoliki, drugačni; kako opazni smo? In več ko nas bo, bolj bomo vidni in bolj bomo slišni. Je že čas, da razmišljamo o Dnevu slovenskih knjižnic: splošnih, šolskih, visokošolskih in specialnih?

Na TV Koper je bil v prvi polovici letošnjega avgusta objavljen prispevek o poletnem utripu v koprski Osrednji knjižnici Srečka Vilharja. Ob omembi prostorske stiske je direktor knjižnice Evgen Koštal omenil možnost, da bi odprli nove prostore prav na Dssk.

In prav za to gre. Edino knjižničarji lahko s svojimi dejanji damo Dnevu slovenskih splošnih knjižnic vso potrebno težo.

Simona Resman,
Knjižnica Otona Župančiča

PUSTI GA, ON JE GLUH

Izključevanje skupine ljudi, ki so drugačni, ker živijo življenje v fotografskih podobah nemih filmov, iz sveta sliščih ni izraz spoštovanja drugačnosti, ampak prej neprizadetost ali lenoba sliščih, da bi se jim približali, in ne nazadnje kapitulacija gluhih, da bi uveljavljali svoje pravice in samozavestno uporabljali na ravni svoje zmogljivosti vsaj dane možnosti v okolju. Ta bipolarnost je označila marsikatero pojasnilo ali vzrok, zakaj gluhi in naglušni težje uresničujejo svoje temeljne pravice, na okrogli mizi »Gluhi in naglušni otrok, dijak, študent in občan v sliščem svetu.« Pripravila jo je Knjižnica Mirna Jarca skupaj z Društvom gluhih in naglušnih Dolenjske in Bele krajine v Novem mestu, 9.9.2003.

Jadranka Matić-Zupančič, ki nam je odstrla knjižnične potrebe gluhih in naglušnih že v članku: Potrebe gluhih in naglušnih kot izhodišče za oblikovanje storitev javne knjižnice. (Knjižnica 43 (1999)2/3), je pozorno izbrala sogovornike in jih vešče vodila, tako da smo udeleženci pokukali v svet prakse in teorije življenja te skupine ljudi in domače izkušnje primerjali s hrvaškimi, skupaj pa poskušali iskati možnosti za kakovostnejše življenje naglušnih in gluhih. Predstavniki slednjih so poudarili, da je Knjižnica Mirna Jarca ena izmed redkih (javnih) organizacij, ki je naredila korak do gluhih, med splošnimi knjižnicami pa do sedaj edina. To je tudi prava pot, kadar gluhi ne ve, ali zaradi kakšnih drugih razlogov ne uporablja storitev javnih organizacij. Slišali smo, da celo pravico do tolmača, ki jim po zakonu pripada, ne uveljavljajo posamezniki, ali redko, kadar hočejo ali celo morajo opraviti svoje (državlanske) obveznosti. Je pogosto prenaporno, stresno, lahko celo ponižujoče, zato ostajajo v svojem svetu. Celo naglušni, ki so hodili v slišče šole, kot odrasli, poiščejo družbo v svojih društvih, kjer najdejo sogovornike in razumevanje,

predvsem pa priznavanje intelektualnih sposobnosti. Te v sliščem okolju težko uveljavijo, saj za to potrebujejo med drugim tudi drago opremo. Ocenjujejo, da je njihova komunikacija najdražja.

Knjižnica Mirna Jarca je primer knjižnice, ki se hitro odzove na pobude zunanjega okolja, celo Državne matične službe. Je knjižnica, ki znotraj splošnega išče posebno, da bi se mu lažje približala. Zaveda se, da ni dovolj za pridobivanje uporabnikov odpreti vrata knjižnice, da marsikoga pridobi knjižnica šele, ko ga osebno nagovori. Je tudi redke primer med knjižnicami, ki za svoje delo na slabo poznanih področjih išče sodelavce med strokovnimi službami določenih področij in med društvu. Tako je tudi v primeru gluhih in naglušnih, ki jih je preko društva povabila v svoje prostore, da bi jim razkrila možnosti, ki jih zmorejo koristiti: gradivo z vidnimi sporočili in enostavnejšimi besedili za tiste, ki niso mogli razviti jezika sliščih, prireditve, kjer znakovni jezik ni potreben, prostor za druženje in predstavljanje, uporabo opreme, dve knjižničarki sta se v društvu naučili celo osnov znakovnega jezika. Prvi korak je narejen, knjižnica bi rada s pomočjo države in podpore društva naredila še druge:

uvedla indukcijsko zanko, da bi naglušni lahko sprejemali sporočila, uredila prostor, kjer bi bilo možno nemoteno komunicirati z naglušnimi, uvedla svetovalno delo pri izbiri gradiva za gluhe s pomočjo tolmača za znakovni jezik (npr. dvakrat na mesec za dve uri), prisotnost tolmača na določenih prireditvah, opremila računalnik z opremo za naglušne, predvsem pa bi jih rada kot skupino in posameznike večkrat imela v svojih prostorih, ki zmorejo biti novo dodatno spodbudno okolje za njihovo vključevanje v svet sliščih z manj težavami.

Za to pa se bo moral tudi izobraževalni sistem bolj potruditi in dati učencem več priložnosti pri spoznavanju okolja, zlasti vsem namenjenih javnih organizacij.

Knjižnico bi lahko tudi v izobraževalnem sistemu za gluhe in naglušne bolj koristno uporabljali, še zlasti za motivacijo, ki jo gluhi težje razvijejo, pri bogatenju besednega zaklada in celo pri iskanju primernih pristopov izobraževanja, slišiši svet pa bi v druženju z njimi spoznaval njihovo drugačno osebnostno strukturo in bi tako lažje sodeloval z njimi.

Gluhi in naglušni bodo bolj enakopravni, ko bodo dobili več podnaslovljenega gradiva in gradivo v svojem znakovnem gradivu (Svet EU je celo priporočil zaščito nacionalnega znakovnega jezika), so menili prisotni, in verjetno bo pobuda za zalaganje znakovnih knjig (cdrom) prišla na dan, ko se bodo gluhi zbrali v Novem mestu na mednarodni dan gluhih, 18. septembra. Če bodo izpostavili pri tem več zahtev do njim prijaznejših splošnih knjižnic, ne bo nič narobe. Morda se bodo te tako z njihovo pomočjo hitreje izboljševale. To bi bilo potrebno kot dokazuje poročilo o dostopnosti knjižničnih storitev za uporabnike s posebnimi potrebami, ki ga je objavila kot rezultat ankete, izvedene med splošnimi knjižnicami leta 2002, Silva Novljan v članku »Knjižnice delujejo z občutljivostjo za komunikacijo«.- V: Mednarodni dan gluhih.- Novo mesto: Knjižnica Mirana Jarca, 2004, str. 11-13. V tej drobni publikaciji, ki jo je izdala Knjižnica Mirna Jarca, boste našli veliko koristnih misli. Tudi misel Helene Brulc, da gluhoti ni invalidnost, pač pa različnost. Tega se moramo zavedati slišiši in gluhi, tako kot možnosti, ki nam jih obojim ponuja splošna knjižnica.

Silva Novljan,
Narodna in univerzitetna knjižnica

ČESTITKA

Knjižnica Mirana Jarca Novo mesto je 18. septembra 2004 na osrednji slovenski prireditvi praznovanja »mednarodnega dneva gluhih in naglušnih« prejela priznanje za svoje delo.

Kolegom iskreno čestitamo!

Uredništvo

DRUŠTVO GLUHIH IN NAGLUŠNIH DOLENJSKE IN
BELE KRAJINE

1956 - 2004

podeljuje

PRIZNANJE

Knjižnici Mirana Jarca

kot ustanovi, s katero društvo uspešno sodeluje že vrsto let in za njen
prispevek v javnosti pri premagovanju komunikacijskih ovir

Novo mesto, 18.9.2004

Društvo gluhih in naglušnih
Dolenjske in Bele krajine
Vladimir Kastelec
Kastelec

PREDSTAVLJAMO VAM

»TEATER JE VSEPOVSOD«

Razstava leposlovne ustvarjalnosti
Žarka Petana

Ob 75-letnici Žarka Petana smo v NUK pripravili razstavo njegove leposlovne ustvarjalnosti. Ta opus pa je že zdaj ogromen in še kar nastaja. Tudi bibliografija, ki smo jo kot del razstave pripravili v tiskani obliki, še ni popisala vsega: marsikaj bo potrebno dodati za nazaj (npr. objave v tujih časopisih) in seveda beležiti sprotne objave. Razstava obsega slovenske monografije in monografije prevodov, nato radijske igre, dramatizacije in scenarije ter neliterarne spise v slovenskih in tujih zbornikih. Prikazali smo tudi delček domačih in tujih časopisov, revij in zbornikov v katerih je objavljaj. In končno še spise o Žarku Petanu.

"Teater je vsepovsod. Ta naslov ene izmed Petanovih knjig sem si izbrala za naslov razstave, ker mi je sporočal troje: Prvič opozarja na Petanovo delo za gledališče, ki je izjemnega pomena. To delo je že bilo prikazano na razstavi, ki so jo pripravili v Slovenskem gledališkem in filmskem muzeju. Drugič naslov kaže na prepletanje teatra na odru s tistim v dvorani: vsi živimo teater, saj maska pomeni persona - vloge nas torej življenjsko zaznamujejo. In tretjič: naslov mi je zazvenel kot aforizem, ki sam kot najbolj lapidarna literarna vrsta opozarja na moč besede: Aforizem zaostri spoznanja o človeku, času in prostoru, z nekaj besedami obseže bistvo, ki je blizu življenju."

Iz uvodnih besed avtorice razstave
Tatjane Kovač na otvoritvi

»MOJA NAJLJUBŠA KNJIGA«

Avtorji izobraževalne in bralno motivacijske prireditve za mladino: razstave Moja najljubša knjiga (začetek v Pionirski knjižnici, danes enoti Knjižnice Otona Župančiča, leta 1973) bi morali njen naslov zaščititi, kajti njena izvorna oblika ima visoko pedagoško in strokovno knjižničarsko vrednost, ki se zmore uveljaviti tudi v sodobni knjižnici. Zato jo predstavljam in priporočam za izvajanje, tako kot je bila zasnovana, čeprav bodo knjižničarji pri tem uporabljali novo tehnologijo, saj se tako lahko uveljavljajo njeni dragoceni cilji oziroma namen.

Moja najljubša knjiga je navadno določen čas trajajoča razstava knjig v knjižnici, ki jo postavi otrok (otroci), ki to želi (/jo in so sposobni doseči dogovor).

Otrokova dolžnost: sam izbere knjigo/e, (ne glede na njeno starost, vsebino, kakovost), sam jih mora najti (v knjižnici, ki jo obiskuje, če je ta nima, pa z medknjižnično izposojjo), razstavljene knjige mora postaviti in predstaviti z bibliografskimi podatki in z mnenjem, ki ga lahko različno ustvarjalno oblikuje. Kot avtor razstave napiše tudi bibliografski seznam razstavljenih knjig (katalog razstave, ki je razmnožen v več izvodih za obiskovalce), kjer se pod naslov razstave podpiše, doda kraj in čas razstave. Priporočeno je tudi, da obiskovalce povabi, da mnenje o razstavljenih knjigah napišejo v knjigo vtisov. Avtor razstave se mora podpisati tudi pod razstavo in dodati podatek o razredu in šoli (če je razstave zajela tudi srednje šole ne samo osnovnošolcev). Po razstavi, če je možno, avtor tudi razdre razstavo in pospravi knjige, iz knjige mnenj in od knjižničarja pa dobi podatek (in zahvalo), kako odmevna je bila razstava.

Knjižničarjeva dolžnost: Priprava prostora, pomoč pri iskanju knjig, pri njihovi predstavitvi, pri zapisu

bibliografskega seznama razstavljenih knjig, ki ga arhivira, beleženje ogleda in izposoje dvojníc razstavljenih knjig in zapis podatkov o učinku razstave na seznam razstavljenih knjig. Ob koncu leta oblikovanje skupnega poročila o vseh razstavah v vseh izposojevališčih osrednje knjižnice in priprava osrednje razstave največkrat razstavljenih knjig.

Pionirska knjižnica pripravi letno državno razstavo največkrat razstavljenih knjig po razstavah v osrednjih knjižnicah, pri čemer ključ izbranih knjig strokovno primerno oblikuje.

Koristi:

Otrokove koristi: aktivno učenje informacijske pismenosti (knjižna in knjižnična vzgoja), možnost ustvarjalnega izražanja, možnost svobodnega opredeljevanja.

Knjižničarjeve koristi: samostojni uporabniki knjižnice, katalogov, pomoč pri oblikovanju nabavne politike, pri vsebinski obdelavi, pri programu prireditvev, ureditvi in predstavljanju gradiva v knjižnici.

Družbene koristi: spoznavanje otrokovih interesov, mnenja, bralnih sposobnosti, izobraženi uporabniki informacijskih virov, pomoč pri vzgoji in izobraževanju otrok.

To obliko je danes moč dopolniti s predstavitev razstave Moja najljubša knjiga na spletni strani knjižnice, seveda z otrokovim sodelovanjem: z objavo bibliografskega seznama na spletni strani knjižnice, lahko dodamo skenirane naslovnice, povezavo do knjig v katalogu, do knjig v spletnih knjigarnah, s povabilom obiskovalcem k ogledu razstave v knjižnici oziroma k zapisu mnenja o razstavljenih knjigah, ki so jih tudi sami prebrali in podobno.

Pomembno je, da se oblika ne razvija v glasovalni stroj, ampak da kljub sodobni tehnologiji ohranja svoj namen in tako pripomore s svojim deležem k učinku oblik, ki razvijajo informacijsko

pismenost in bralni kulturo. Pedagoško in psihološko in seveda knjižničarsko podkovani knjižničarji pa vedo, da to lahko dosežemo le brez opuščanja pomembnih posameznih njenih elementov, torej počasi, postopoma, temeljito in vztrajno.

Silva Novljan,
Narodna in univerzitetna knjižnica

KNJIGOVEZ GABRIJEL SKERL 90-letnik

Vsaka večja knjižnica, ki se ji je nabralo več starejšega fonda, nujno potrebuje tudi knjigoveznico in dobrega knjigoveza. Osebe, ki gradi dobro knjižnico, je tako nujno tudi knjigoveško. V Biblioteki SAZU smo imeli srečo, da smo v svojo ustanovo pritegnili mojstra knjigoveza, ki je živel za svojo poklicanost.

Gabrijel Skerl, poznamo ga predvsem pod imenom Jelček, je bil nepogrešljiv ud delovnega kolektiva v NUK-u in tudi v Biblioteki SAZU.

Rodil se je v Trstu 4. marca 1914 kot deveti otrok. Šolal se je v Ciril-Metodovi šoli pri Sv. Jakobu, dokler je niso zaprli, potem pa – po sili razmer – še v italijanski šoli. Zgodaj se je odločil za knjigoveški poklic, ki se ga je učil pri mojstru Vittoriju Emmanuelu Tassini-ju. Toda fašistični pritisk je bil prehud. Družina se je v letu 1931 preselila na slovensko stran meje. Zaposlil se je v Ljubljani pri podjetju 'Čemažar Josip, litografija in kartonaža ter tovarna koledarjev', kjer je bil zaposlen do vojne. Mojstrski izpit je opravil leta 1940 pred komisijo Zbornice za TOI v Ljubljani.

Njegov brat Silvester Škerl, založnik in kulturnik, je bil lastnik Akademске založbe na tedanji Šelenburgovi ulici (danes Slovenska cesta) ob pošti. Ta založba je zalagala trg predvsem z

znanstvenimi publikacijami ter umetniškimi izdajami. Zanj je opravljal knjigoveška dela v svoji delavnici. Tu je denimo vezal znane miniaturne knjižice, ki so pri tej založbi izhajale v letih 1939 in 1940. Od teh so najbolj znane Prešernove Poezije. Vezal je tudi ostale izdaje, ki so bile za ljubitelje knjig posebna poslastica: zbirko Kapelica Karla Široka, pa Prešernove Gedichte v prevodu Lili Novy, Steletovo Monumenta artis Slovenicae itd.

Med vojno je v tej knjigoveznici omogočil še tiskanje propagandnega materiala. Lokacija je postala sumljiva, zato je OF poskrbela, da je našel lokal na Šubičevi ulici, prav na dvorišču policije. Posebej se rad spominja vezave (v začetku leta 1942) knjižne zbirke pesmi Mateja Bora Previharimo viharje, ki jo je izdalo Glavno poveljstvo slovenskih partizanskih čet. Te pesmi je šival in vezal v celo usnje z zlato obrezo, pozneje pa le v celo platno, naslednik pa jih je le še broširal. 5000 ilegalnih izvodov pač ni hitro zvezanih.

Med vojno je kot ilegalec trosil letake, poseben upor se mu je še porodil, ko so fašisti zažgali Ljudsko knjižnico v Šiški (jeseni 1941), izobešal je zastave in ni se ustrašil nobenih ilegalnih akcij.

Med veliko racijo 28. 6. 1942 je bil zajet in odpeljan v Gonars, pred kapitulacijo je bil v Ljubljani še obsojen na 19 let ječe ter zaplembo premoženja. V letu 1944 pa so ga odpeljali v Dachau, odtod pa v Lovosice (tedaj Lobositz), vse do maja 1945. Popolnoma izčrpan, s pegavico, je po dolgi poti le prišel domov.

Po vojni je bil do upokojitve zaposlen kot vodja knjigoveške delavnice v Narodni in univerzitetni knjižnici.

Še od predvojnih let, ko je poznal (ob bratu Silvestru) večino kulturnikov: Franceta Kidriča, oba Ramovša, Pavla Golio, Antona Slodnjaka, Ivana Prijatelja, Mirka Rupla, Otona Župančiča, Aleksandra Isačenka, Franceta Steleta,

je vez delovala po vojni in pred letom 1956 ga je tedanji upravnik Biblioteke SAZU Primož Ramovš naprosil, da je honorarno opravljal knjigoveška dela tudi za fond na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti, kar mu je uspevalo skoraj do konca leta 1995.

Z nekdanjim bibliotekarjem in vodjem rokopisne zbirke v NUK-u Alfonzom Gspanom se je izpopolnjeval tudi v rimskem 'Inštitutu za patologijo knjige Alfonso Gallo', kar je s pridom uporabljal pri strokovnem delu v knjigoveznici v NUK-u in na SAZU. Znanje italijanskega jezika mu je povsod koristilo.

Moral bi še omeniti, da je po vojni dolga leta pel v zboru Slovenske filharmonije, ob nedeljah pa na koru pri uršulinkah. Bil nam je vzor knjigoveškega mojstra stare šole. Že ko je knjigo pogledal, je takoj vedel, kako mora knjiga izgledati, da bo odsevala duh časa svojega nastanka.

Ob vseh težavah z nabavami v tedanji Jugoslaviji je vedno uspel najti odgovarjajoči material, da je knjiga zaživela in nudila tudi navzven prijeten občutek. Znal je uskladiti vse elemente, ki so pri knjigi pomembni. Rad je vzel v roke knjigo, ki je bila potrebna popravila ali obnove. Lotil se je šivanja, na hrbtu je naredil vezice ali njihove imitacije, znal je narediti italijansko, florentinsko, francosko vezavo, renesančno, pa vse do poznogotske, vse pa blizu času rojstva knjige.

Zanimiv je bil tudi njegov delovni ritem. Zjutraj ob štirih oz. še ponoči je bil že na mestu in delal je vse do kosila, ko se je zatekel v okrilje domačega ognjišča, popoldne je bil spet na mestu. In tako sleherni dan, tudi ob sobotah.

Nikoli mu ni bilo škoda časa, ki ga je namenil človeku ali knjigi. Vedno se jima je polno posvetil in dajal je iz svoje bogate zaloge znanja in odnosa ter neizčrpnega vira humorja. Znal je poslušati in pripovedovati, zato je bila njegova delavnica polna obiskovalcev, znancev, prijateljev in ljubiteljev lepe knjige.

Hiter tempo življenja in dela danes ni naklonjena opravi, ki ga je opravljal naš Jelček. Počasno, natančno, celo pedantno delo vzame preveč časa. Večina današnjih knjig je lepljenih, knjige vežejo predvsem strojno. Naš knjigovez je z žalostjo začutil novi utrip in se umaknil. Njemu pa se toži po starih časih. Mnogi pa pomnimo njegovo delo in ga pogrešamo.

Sedaj zanj skrbi skrbna soproga Angelca v domu upokojencev. Sam pa ima težave v kontaktiranju, ker mu sluh ne služi več dobro.

Ob njegovi delavnosti, zavzetosti, znanju, sposobnosti se vprašamo: Zakaj se rodi tako malo takih ljudi?

Drago Samec,
Biblioteja SAZU

BORZA DELA

DELO IŠČE

Sem univerzitetna diplomirana bibliotekarka. Delovne izkušnje sem pridobivala že med študijem, in sicer v splošnoizobraževalni knjižnici v Ljubljani. Sedaj sem zaposlena v srednješolski knjižnici v Celju, kjer mi delovno razmerje poteče z 31.12.2004. Po tem datumu sem iskalka zaposlitve, in sicer bi si želela delati v visokošolski ali specialni knjižnici v Ljubljani. Med svojimi delovnimi izkušnjami naj omenim naslednja opravila: katalogizacija gradiva, izposoja in postavitve gradiva, referenčno delo (informator), sodelovanje pri kulturnih dogodkih v knjižnici... Aktivno govorim nemški jezik, pasivo pa angleški; med drugim sem uporabljala programsko opremo Word in Excel. V mesecu novembru bom

opravila strokovni izpit v NUK-u, hkrati pa sem se tudi sicer pripravljena izobraževati in dodatno izpopolnjevati v kolikor bo to zahtevala narava delovnega mesta. Dosegljiva sem na tel.št. 031 216 548.

PRILOGE

1. V prvi prilogi objavljamo program in prijavnico 10. strokovnega posvetovanja specialnih knjižnic in 3. strokovnega posvetovanja visokošolskih knjižnic z mednarodno udeležbo »**Vloga specialnih in visokošolskih knjižnic v procesu evropske integracije – Vzpostavljanje učinkovitih partnerstev**«, ki bo potekalo od 18.-19. novembra 2004 v Ljubljani.
2. V drugi prilogi objavljamo naročilnico za nakup publikacije »**Smernice za normativne zapise in navodila**«, 2004.

Sekcija za specialne knjižnice in Sekcija za visokošolske knjižnice Zveze bibliotekarskih društev Slovenije

vabita na

10. strokovno posvetovanje specialnih knjižnic

3. strokovno posvetovanje visokošolskih knjižnic

z mednarodno udeležbo

VLOGA SPECIALNIH IN VISOKOŠOLSKIH KNJIŽNIC V PROCESU EVROPSKE INTEGRACIJE Vzpostavljanje učinkovitih partnerstev

Ljubljana, 18. – 19. november 2004

Spoštovane kolegice in kolegi!

Jubilejno, 10. posvetovanje specialnih in 3. posvetovanje visokošolskih knjižnic, ki bo potekalo novembra v Ljubljani, se vse bolj bliža. Obeta se zanimiv, aktualen in pester program ter različni družabni dogodki s prijetnim druženjem. Vabimo vas, da se dogajanja udeležite ter čimprej potrdite svojo prijavo. Prilagamo 2. obvestilo s programom posvetovanja in prijavnico za udeležbo.

Želimo vam prijetne počitnice.

Kristina Hacin-Ludvik
Predsednica Organizacijskega odbora posvetovanja
posvetovanja

Anamarija Rožić-Hristovski
Predsednica Programskega odbora

PROGRAM POSVETOVANJA

ČETRTEK, 18. november 2004

08.00 – 09.00 Sprejem in registracija udeležencev

09.00 – 09.30 Otvoritev posvetovanja in pozdravni nagovori

09.30 – 11.00 UVODNI VABLJENI REFERATI

- ξ *Lars Bjørnshauge M. Sc.*: Organizing collection management and end user access in a decentralized library environment
- ξ *Ingeborg M. Stoltzenburg*: Special library en route to Europe
- ξ *dr. Jože Urbanija, dr. Eva Kodrič-Dačić, dr. Melita Ambrožič, Breda Karun, Majda Steinbuch, Smilja Pejanovič, Matjaž Musek, Irena Sešek, mag. Karmen Štular Sotošek, Barbara Kovač*: Predstavitev vizije knjižničarstva

11.00 – 11.30 Odmor

11.30 – 13.30 PARTNERSTVO ZA PRENOS ZNANJA MED TEORIJO IN PRAKSO

Vabljeni predavanji

- ξ *dr. Tatjana Aparac*: Distance education in the LIS field: possibilities and limitations observed through experience
- ξ *dr. Primož Južnič*: Študij bibliotekarstva in informacijske znanosti med teorijo in prakso

Referati

- ξ *Mojca Dolgan-Petrič*: Slovenske specialne in visokošolske knjižnice kot učeče se organizacije
- ξ *Veronika Potočnik, Maja Božič*: Izobrazbena struktura zaposlenih v visokošolskih in specialnih knjižnicah v Sloveniji in EU
- ξ *mag. Helena Pečko-Mlekuš*: Visokošolski knjižničar – enakopraven partner pri prenosu znanja v pedagoškem procesu na univerzi

Predstavitev sponzorja

13.30 – 15.00 Kosilo

15.00 – 16.30 PARTNERSKA VLOGA KNJIŽNIC

Vabljeno predavanje

- ξ *dr. Žiga Turk*: Knjižnice v okolju odprtega znanstvenega publiciranja

Referati

- ξ *Vilenka Jakac-Bizjak*: Vzpostavljanje pogojev za enakovredno partnersko sodelovanje z evropskimi knjižnicami
- ξ *Zlatka Rabzelj*: Možnosti razvoja knjižnice MO ob prehodu Slovenske vojske v NATO
- ξ *Boža Janžekovič*: Zbirke naravoslovne literature v Univerzitetni knjižnici Maribor

Predstavitev sponzorja

16.30 – 17.00 Odmor

17.00 – 18.30 PARTNERSTVA V TEHNOLOŠKEM OKOLJU

Vabljeni predavanja

- § *dr. Srečko Jelušič*: Electronic publishing and open access — dilemmas and prospectives in Croatia

Referati

- § *Violetta Bottazo*: Intranet – medij internega komuniciranja in izobraževanja
- § *Blanka Pašagić*: Active student education in the use of digital library
- § *Andrea Wehrenfennig*: Electronic publishing, open archives and digital communities in the Italian university and scientific libraries

Predstavitev sponzorja

19.00 SPREJEM PRI ŽUPANJI

PETEK, 19. november 2004

9.00 – 11.00 FORUM DOBRIH PRAKS

Vabljeni predavanja

- § *mag. Anamarija Rožić-Hristovski*: MojaKnjižnica@CMK: vez med uporabniki in informacijami na spletu
- § *Nataša Glavnik*: Knjižnica državnega zbora RS v pogojih EU

Referati

- § *Vida Močnik, Manja Meze*: O posredovanju dokumentov v CTK-ju in nekaterih visokošolskih knjižnicah EU
- § *mag. Gorazd Vodeb*: Informacijsko ravnanje podiplomskih študentov: kvalitativna študija uporabnikov
- § *Ivan Kanič*: "Vprašaj knjižničarja" - sodelovanje slovenskih knjižnic v sistemu elektronskih informacijskih storitev
- § *Boštjan Kožuh*: Kako do statističnih podatkov in informacij

Predstavitev sponzorja

11.00 – 11.30 Odmor

11.30 – 13.30 PARTNERSTVA V EKONOMSKEM OKOLJU

Vabljeni predavanja:

- § *dr. Matjaž Žaucer*: Dosežki in trendi konzorcijev ter drugih knjižničnih združb
- § *mag. Franci Pivec*: Ekonomika standardizacije knjižnične in informacijske dejavnosti

Referati

- § *mag. Karmen Štular-Sotošek*: Informacijska ekonomija in povezovanje knjižnic
- § *mag. Sergeja Planko*: Upravljanje z znanjem v organizacijah

Predstavitev sponzorja

13.30 – 15.00 Kosilo

15.00 – 16.30 OKROGLA MIZA

Status visokošolskih in specialnih knjižničarjev
Konzorciji

16.30 – 17.00 Odmor

17:00-17:30 ZAKLJUČKI POSVETOVANJA
18.00 ZAKLJUČNA PRIREDITEV V KINODVORU

Organizatorji si pridržujejo pravico do spremembe programa.

Programski odbor:

mag. Anamarija Rožič-Hristovski
(predsednica)
Kristina Hacin-Ludvik (podpredsednica)
dr. Melita Ambrožič
dr. Anja Dular
dr. Primož Južnič
Smilja Pejanovič
Zlatka Rabzelj
dr. Irena Sapač
dr. Matjaž Žaucer

Organizacijski odbor:

Kristina Hacin-Ludvik (predsednica)
mag. Anamarija Rožič-Hristovski
(podpredsednica)
Vesna Slabe
mag. Mirjam Kotar
Alenka Logar-Pleško
Andreja Može
Smilja Pejanovič
mag. Karmen Stopar

Spletna stran posvetovanja:

<http://www.zbds-zveza.si/CEU.HTM>

Informacije o prijavi

Vašo pisno prijavo (po pošti, elektronski pošti ali po faksu) pričakujemo najkasneje do 30. septembra 2004. Skrajni rok za morebitno odpoved (pisno) je štiri dni pred posvetovanjem. V primeru odjave 3 dni pred posvetovanjem vam bomo zaračunali stroške v višini 30 % kotizacije, pri kasnejši odjavi pa celotno kotizacijo.

Kotizacija in plačilo

Kotizacija za udeležbo na posvetovanju je za člane 30.000,00 SIT, za nečlane 35.000,00 SIT. Vključuje strokovno gradivo z zbornikom, okrepčila med odmori, družabni program in dve kosili. Kotizacijo plačate na transakcijski račun ZBDS pri Novi ljubljanski banki, št.: 02010-0014608845 sklic 53 v osmih dneh po prejemu računa.

Popust

Ustanove, ki bodo prijavile več udeležencev, so upravičene do popusta, in sicer:

drugi udeleženec 10% popust

tretji udeleženec 15% popust

četrti udeleženec 20% popust

Prijava in dodatne informacije

Izpolnjeno prijavnico pošljite po pošti ali e-pošti na naslov: Vesna Slabe
Urbanistični inštitut RS – INDOK/knjižnica, Trnovski pristan 2, 1127 Ljubljana
Tel.: 01 420 13 31, Fax: 01 420 13 30, E-pošta: vesna.slabe@urbinstitut.si
Spletna stran posvetovanja: <http://www.zbds-zveza.si/CEU.HTM>,
Rezervacija hotela: <http://www.ljubljana-calling.com/inCallingPreHoteli.htm>

Prijavnico pošljite najkasneje do 30. septembra 2004 !

Sekcija za specialne knjižnice in Sekcija za visokošolske knjižnice
Zveze bibliotekarskih društev Slovenije

10. strokovno posvetovanje specialnih knjižnic in 3. strokovno posvetovanje visokošolskih knjižnic
z mednarodno udeležbo

**VLOGA SPECIALNIH IN VISOKOŠOLSKIH KNJIŽNIC
V PROCESU EVROPSKE INTEGRACIJE**

Ljubljana, Trg republike 3, TR/3, 18. – 19. november 2004

PRIJAVNICA

Prijavljam udeležbo na strokovnem posvetovanju:

Naslov ustanove:

Telefon, faks:

Elektronski naslov:

Število udeležencev:

Ime in priimek:

Obisk družabnega programa

Sprejem pri županji:

Zaključna prireditev v Kinodvoru:

DA NE

DA NE

št. oseb:

št. oseb:

Datum:

Žig:

Podpis:

NARODNA IN UNIVERZITETNA KNJIŽNICA
Turjaška 1
1000 LJUBLJANA

N A R O Č I L N I C A

Ustanova: _____

Ulica: _____

Poštna številka: _____ Kraj: _____

Odgovorna oseba: _____ Davčna številka: _____

Naročamo _____ izvodov **Smernic za normative zapise in napotila**,
Ljubljana : Narodna in univerzitetna knjižnica, 2004 po ceni 2.700,00 SIT.

Datum: _____

Podpis: _____